

भक्तपुर नगरपालिका राजपत्र

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४ भक्तपुर, चैत्र २६ गते, २०७७ साल संख्या ६

भाग १

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भक्तपुर नगरपालिकाको आठौं नगर सभा २०७७ बाट पारित भएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७७ सालको ऐन

भक्तपुर नगरपालिका आदर निकेतन सेवा सम्बन्धी ऐन, २०७७

भक्तपुर नगरपालिकाका ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा गर्ने, निजहरूमा रहेको ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभवको सदुपयोग गरी निजहरूप्रति श्रद्धा, आदर तथा सद्भावको अभिवृद्धि गर्न र निजहरूको उत्तरार्द्ध जीवनको दैनिकीलाई सहज र व्यवस्थित गर्न नेपालको संविधानको अनुसूची ८ बमोजिम प्रदत्त अधिकार क्षेत्रलाई कार्यान्वयन गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा ७ र दफा १०२ उपदफा (१) र भक्तपुर नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भक्तपुर नगरपालिकाको आठौं नगर सभाले यो “भक्तपुर नगरपालिका आदर निकेतन सेवा सम्बन्धी ऐन, २०७७” स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “भक्तपुर नगरपालिका आदर निकेतन सेवा सम्बन्धी ऐन, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

- (क) “ज्येष्ठ नागरिक” भन्नाले साठी वर्ष उमेर पूरा गरेको नेपाली नागरिक सम्भन्तु पर्छ ।
- (ख) “असहाय ज्येष्ठ नागरिक” भन्नाले देहायको कुनै वा सबै अवस्थाको ज्येष्ठ नागरिक सम्भन्तु पर्छ :-
- (१) जीवनयापन गर्ने कुनै आधार, आयस्रोत वा सम्पत्ति नभएको,
  - (२) पालनपोषण तथा हेरचाह गर्ने परिवारको कुनै सदस्य नभएको,
  - (३) परिवारको सदस्य भए पनि निजले पालनपोषण नगरी अपहेलित वा उपेक्षित जीवनयापन गर्नु परेको ।
- (ग) “अशक्त ज्येष्ठ नागरिक” भन्नाले शारीरिक वा मानसिकरूपले अशक्त ज्येष्ठ नागरिक सम्भन्तु पर्छ ।
- (घ) “आदर निकेतन” भन्नाले ज्येष्ठ नागरिकलाई शुल्क लिई वा नलिई पालनपोषण तथा हेरचाह गर्नको लागि यस ऐनबमोजिम स्थापना तथा सञ्चालन भएको घर, आश्रम वा यस्तै प्रकृतिका अन्य संरचना सम्भन्तु पर्छ ।
- (ङ) “आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्र” भन्नाले ज्येष्ठ नागरिकलाई शुल्क लिई वा नलिई दिउँसोको समयमा हेरचाह गर्नको लागि यस ऐनबमोजिम स्थापना तथा सञ्चालन भएको घर, आश्रम वा यस्तै प्रकृतिका अन्य संरचना सम्भन्तु पर्छ ।
- (च) “पालनपोषण तथा हेरचाह” भन्नाले ज्येष्ठ नागरिकलाई खाने, लाउने, बस्ने, घुमफिर गर्ने, मनोरञ्जन गर्ने र धार्मिक कार्यमा संलग्न हुने तथा स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था मिलाउने जस्ता कार्य सम्भन्तु पर्छ ।
- (छ) “परिवारको सदस्य” भन्नाले ज्येष्ठ नागरिकको देहायको नातेदार सम्भन्तु पर्छ :- (१) सगोलको श्रीमान्, श्रीमती, छोरा, अविवाहित छोरी, बृहारी, छोराको छोरा वा धर्मपुत्र, धर्मपुत्री ।
- (ज) “हकवाला” भन्नाले देवानी संहिता २०७४ को अपुतालीको महल बमोजिम ज्येष्ठ नागरिकको अपुताली खान पाउने हकवाला सम्भन्तु पर्छ ।
- (झ) “कोष” भन्नाले दफा ७ बमोजिम स्थापना भएको आदर निकेतन व्यवस्थापन कोष सम्भन्तु पर्छ ।

- (ज) “तोकिएको अधिकारी” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाले तोकेको अधिकारी सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियममा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।
३. भक्तपुर नगरपालिका अन्तर्गत संचालन हुने आदर निकतेन महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण समिति अन्तर्गत हुनेछ ।
४. सहयोग समिति : भक्तपुर नगरपालिका अन्तर्गत संचालन हुने आदर निकतेन वा आदर निकतेन दिवा सेवा केन्द्र संचालनको लागि सम्बन्धित वडामा सहयोग समिति हुनेछ । यस सहयोग समितिमा देहायका पदाधिकारीहरू हुनेछ :
- (१) सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष - संयोजक
  - (२) सम्बन्धित वडाको महिला जनप्रतिनिधि - सदस्य
  - (३) महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण समितिको शाखा प्रमुख - सदस्य
  - (४) स्थानीय बुद्धिजीवीहरू मध्येबाट एक जना - सदस्य
  - (५) वडाको सचिव - सदस्य सचिव
५. सम्बन्धित वडाको सहयोग समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकारहरू देहायबमोजिम हुनेछ :
- (१) दैनिक प्रशासन संचालन गर्ने सहयोग गर्ने ।
  - (२) सेवा केन्द्रको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
  - (३) सेवा केन्द्रको आवश्यक रेखदेख र निर्देशन दिने ।
६. शाखा प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार: शाखा प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :
- (१) केन्द्रको निरीक्षण र अनुगमन गर्ने,
  - (२) केन्द्रको दैनिक प्रशासन हेर्ने,
  - (३) केन्द्रको व्यवस्थापन र संचालन गर्ने,
  - (४) केन्द्रको अभिलेख राख्ने,
  - (५) केन्द्रको सम्पत्तिको सुरक्षा गर्ने,
  - (६) कर्मचारीहरूको हाजिरी प्रमाणिकरण गर्ने र आवश्यक निर्देशन दिने र अन्य तोकिएको काम गर्ने ।

७. आदर निकेतन व्यवस्थापन कोष : (१) ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा र निजहरूको उत्तरार्द्ध जीवन व्यवस्थापनका लागि एक आदर निकेतन व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमकोकोषमा देहायबमोजिमका रकम रहनेछन् :-

(क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) नगरपालिकाबाट विनियोजित वा प्राप्त हुने रकम

(ग) विदेशी सरकार, विदेशी व्यक्ति वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ,

संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(घ) स्वदेशी व्यक्ति वा संघ, संस्थाबाट प्राप्त रकम र

(ङ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा रहने रकम नगरपालिकाले छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमकोकोषको रकम ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा र उत्तरार्द्ध जीवनको व्यवस्थापनको लागि मात्र प्रयोग गरिनेछ ।

(५) उपदफा (५) बमोजिम कोषको रकम प्रयोग गर्दा नगरपालिका आफैले स्थापना गरेको आदर निकेतन वा प्रचलित कानूनबमोजिम स्थापना भएको संघ, संस्थाले सञ्चालन गरेको हेरचाह केन्द्र वा दिवा सेवा केन्द्रमार्फत् प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिलाई निजको व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि कोषबाट कुनै रकम दिन वा वितरण गर्न सकिने छैन ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

८. लेखा र लेखापरीक्षण : (१) कोषको आय-व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणालीबमोजिम राखिनेछ ।

(२) कोषको लेखा परीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

९. आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन :

(१) नगरपालिकाले नगरभित्र कुनै स्थानमा आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

- (२) नगरपालिका भित्र कुनै ज्येष्ठ, असाहाय, अशक्त नागरिकहरूलाई बडाको सिफारिसमा आवश्यक शुल्क लिई वा नलिई आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा राख्न सकिनेछ ।
  - (३) नगरपालिका भित्र कुनै ज्येष्ठ, असाहाय, अशक्त नागरिकहरूलाई पारिवारिक कारणले परिवारसँग सँगै बस्न नसक्ने विषम परिस्थितिमा बडाको सिफारिसमा आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा राख्न सकिनेछ ।
  - (४) कुनै ज्येष्ठ नागरिकले आफ्नै खर्चमा कुनै आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा बस्न चाहेमा त्यस्तो केन्द्रले आफ्नो क्षमता अनुसार त्यस्तो ज्येष्ठ नागरिकलाई राख्नु पर्नेछ ।
  - (५) दिवा सेवा केन्द्रमा बसेका ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्बन्धित आदर निकेतन वा दिवा सेवा केन्द्रले निजहरूको रुची अनुसार धार्मिक, सामाजिक, मनोरञ्जनात्मक वा आर्थिक कृयाकलापमा सरिक गराई पारिवारिक वातावरणमा बस्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
  - (६) आदर निकेतन वा दिवा सेवा केन्द्रमा बसेका ज्येष्ठ नागरिकलाई दिवा सेवा केन्द्रले निजहरूलाई नियमित आवश्यक स्वास्थ्य जाँच र उपचारको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
  - (७) आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रको सञ्चालनसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
१०. अन्त्येष्टी : (१) आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा कुनै ज्येष्ठ नागरिकको मृत्यु भएमा त्यस्तो नागरिकको सामाजिक परम्परा अनुसार निजले इच्छाएको व्यक्ति वा संरक्षकबाट धार्मिक परम्परा अनुसार निजको अन्त्येष्टी गर्ने गराउने व्यवस्था केन्द्रले गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम नजिकको नातेदार वा संरक्षक नभएमा त्यस्तो नागरिकको सामाजिक र धार्मिक परम्पराअनुसार निजको अन्त्येष्टी गर्ने गराउने व्यवस्था सम्बन्धित केन्द्रले गर्नु पर्नेछ ।
११. सम्पत्तिसम्बन्धी व्यवस्था : (१) आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा बस्ने ज्येष्ठ नागरिकको मृत्यु भएमा निजले आदर निकेतनलाई सम्पत्ति दिने इच्छापत्र लेखि दिएमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए

तापनि त्यस्तो मृतकको बांकी सम्पत्ति सम्बन्धित केन्द्र वा नगरपालिकाको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आदर निकेतनमा राखेको ज्येष्ठ नागरिकको मृत्यु भएमा निजले आदर निकेतनलाई सम्पत्ति दिने इच्छापत्र लेखि नदिएको अवस्थामा त्यस्तो आदर निकेतनले निजको हेरचाह गरेबापत लाग्ने खर्च निजको धरौटी रकमबाट कटाई बांकी रकम परिवारको सदस्य वा नातेदार वा हकवाला वा संरक्षकलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(३) आदर निकेतन वा आदर निकेतन दिवा सेवा केन्द्रमा बस्ने ज्येष्ठ नागरिकको कुनै नातेदार वा संरक्षक नभएमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो मृतकको बांकी सम्पत्ति सम्बन्धित केन्द्रको हुनेछ ।

१२. भक्तपुर नगरपालिका भित्र कुनै संघ, संस्था, सहकारी वा अन्य कुनै निकायले आदर निकेतनको संचालन गरेको वा यो ऐन आउनु अगाडि कुनै आदर निकेतन संचालनमा रहेमा कुनै पनि समयमा निरीक्षण र अनुगमन गर्न सकिनेछ ।

१३. नियम तथा विनियम बनाउने अधिकार : (१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले आवश्यक नियम, कार्यविधि, निर्देशनहरू बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) यो ऐन र यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही आदर निकेतन केन्द्र सञ्चालन गर्ने संस्थाले ज्येष्ठ नागरिकको भर्ता, बसोबास, आचरणको सम्बन्धमा आवश्यक विनियम बनाउन सक्नेछ ।

आज्ञाले

(रामलाल श्रेष्ठ)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रमाणिकरण मिति : २०७७।१०।१८ गते

मुद्रण : भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स, फोन नं. ६६१३८८८